

Robert Egnell

Gunnar Wennerbergs *Gluntarne*

”Förädlad Bellmaniana” och uppsaliensiska studentlivets själ

Litteraturvetenskapliga institutionen

vid Uppsala universitet

B-uppsats i litteraturvetenskap

Handledare: Prof. Tore Wretö

VT 1999

Innehållsförteckning

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
1. INLEDNING	3
1.1 FORSKNINGSÖVERSIKT	4
2. GLUNTARNAS HANDLING	5
3. HISTORISK BAKGRUND	5
3.1 ”LILLA SÄLLSKAPET” OCH MALLA SILFVERSTOLPES SALONGER	5
3.2 TURKISKA MUSIKEN OCH JUVENALERNA	5
4. GLUNTARNAS TILLKOMST	5
4.1 UPPSALAGLUNTARNA	6
4.2 FLYTT TILL LIDKÖPING	8
4.3 BESLUT OM PUBLICERING	10
4.4 FLYTT TILL SKARA	12
4.5 MYSTERIET KRING ”GLUNTENS MISSTAG”	14
4.6 TIDIGA ÄNDRINGAR	15
5. ROMANTIK KONTRA REALISM OCH VERKLIGHET	16
5.1 1840-TALET STUDENTLIV	16
5.2 MAGISTERN OCH GLUNTEN	16
5.3 ÖVRIGA KARAKTÄRER	16
6. AVSLUTANDE ORD OCH SAMMANFATTNING	16
LITTERATURFÖRTECKNING	17
BILAGA 1	18
BILAGA 2	20
NOTER	21

1. Inledning

”Förädlad Bellmaniana”, är vad överstinnan Malla Silfverstolpe kallar gluntarna i en dagsboksanteckning från 1848. Åtta gluntar hade den dagen framförts offentligt för första gången utanför juvenalernas krets. Det är i år 150 år sedan det första häftet av *Gluntarne, en samling duetter för baryton och bas*, kom ut i handeln. Omedelbar succé var ett faktum och såväl kritiker som konsumenter insåg att något unikt var skapat. Ännu efter 150 år och revolutionerande samhällsförändringar sjungs gluntarna i akademiska kretsar, och ännu förtjusade åhörare av de ovanliga tongångarna. Det uppsaliensiska studentlivets själva själ är i detta verk förevigat och oavsett åsikterna om gluntarnas innehåll och kvalitet, måste det erkännas att det är en historisk dokumentation av 1840-talets studentliv som står i en klass för sig. Trots gluntarnas popularitet genom åren har dock få författare tagit sig an arbetet att fördjupa sig i dem, och det är därför utöver äran att få skriva om dem, en i forskningshänseende närmast obanad terräng.

En inledning och ett smakprov vill jag kalla denna skrift som nu under våren kallas B-uppsats och som i slutändan skall mynna ut i en betydligt mer omfattande C-uppsats. En komplett innehållsförteckning är färdig, men bör naturligtvis betraktas som ett utkast, då jag inte vet vart kommande forskning kommer att leda mig. Den bör dock ge en god fingervisning om hur jag har tänkt mig slutresultatet. Under varje rubrik skall jag, även om den inte behandlas på B-nivå, kortfattat presentera min tanke om avsnittets framtida innehåll.

Det jag här på B-nivå fördjupat mig i är gluntarnas tillkomst och orsak. En studie i när, var och varför de skrevs. Jag har gjort detta genom en biografisk kategorisering av sångerna. Kategoriseringen bygger på ett antal viktiga händelser i Wennerbergs liv under de år som gluntarna skapades. Min hypotes är att dessa händelser starkt påverkat gluntarnas innehåll, och att tidigare författare gått miste om mycket genom att inte begagna dessa kategorier..

Gluntarnas tillkomst och orsak är ett ämne som flera före mig gett sig in på. Forskningen har dock i många fall varit onyanserad och lett fram till ovetenskapliga resultat. En diskussion om tidigare forskning är därför också något jag klämt in redan nu. Den på denna nivå färdiga texten skall inte heller behandlas som färdig. Tids- och utrymmesskäl har tvingat mig att hålla mig till ytan, och förhoppningen är att ytterligare fördjupningar tillkommer i C-uppsatsen. Det som i första hand saknas i denna uppsats på B-nivå, är den historiska inramningen, och svårigheter kan uppstå för läsaren då jag exempelvis skrivit ett avsnitt som bygger på ännu ej befintlig text. För att göra det hela begripligt har jag dock försökt flika in små förklaringar.

1.1 Forskningsöversikt

Gunnar Wennerbergs *Gluntarne* har sedan publiceringen 1849-51, varit ett kärt ämne för litteratur- och musikvetare. Vid en genomgång av *Svensk litteraturhistorisk bibliografi* (Samlaren), noterade jag att det är ytterst få år som *Gluntarne* inte är omskriven. Einar Malm skriver dock med rätta i förordet till sin bok om gluntarna, att litteraturen om gluntarna är egendomligt fattig i förhållande till verkets enorma popularitet.¹ Förvånansvärt är också att verket endast blivit föremål för, mig veterligen, en avhandling på universitetsnivå. Ett försök till förklaring är att många intresserade skribenter funnits, som gladeligen skrivit ett tiotal sidor i olika tidningar. Steget över tröskeln till fördjupning och forskning är det dock ytterst få som vågat eller orkat ta.

Wennerbergs dotter, Signe Taube, gav mellan 1913 och 1916 ut ett verk om sin far i tre band.² Det innehåller en mängd brev från och till Gunnar Wennerberg. På ett kärleksfullt sätt har hon dessutom kommenterat dessa och berättat om Wennerbergs liv och verk. Detta är mycket rolig och intressant läsning, men Signe Taubes ”berättelse” om fadern är synnerligen vinklad och står sig dåligt vid en kritisk granskning.

1917 kom Sigurd Almquists bok om Wennerberg ut.³ Denna är en utvidgad och rättad upplaga av hans egen artikelserie i tidskriften *Verdandi* från 1916-1917. Resultatet blev en något osammanhängande och därmed mycket svårläst skildring av Wennerbergs liv och gärning. Dessutom behandlar blott en liten del gluntarna. Det intressanta med Almquist är att han intervjuat Wennerberg och därigenom fått förstahandsinformation av skalden själv. Wennerberg var dock mycket gammal vid detta tillfälle och tillförlitligheten kan därför ifrågasättas. Problemet är även att Almquist precis som Taube hyser en aning för stor beundran för Wennerberg, vilket avspeglas i texterna och kraftigt försämrar den vetenskapliga objektiviteten. Det källkritiskt största problemet är dock att Wennerbergscitat från intervjuerna, blandas med Almquists egna reflexioner, vilket gör att man egentligen inte vet vem som sagt vad.

Bertil Almqvist (1926)⁴, och Gunnar Jeanson (1929)⁵, var de första som på ett objektivt sätt skrev om gluntarna. Jeanson skriver framförallt om Wennerbergs musikaliska insats, men behandlar även gluntarnas historia i ett längre kapitel. Dessa båda, precis som tidigare och även vissa senare författare, har dock byggt många av sina resonemang på skrönor och antaganden. De har heller inte vågat ifrågasätta Wennerberg kronologi fullt ut.

Einar Malm kom 1949 ut med en bok om Wennerbergs gluntar som är mycket värdefull för mitt arbete.⁶ Boken bygger dels på ovan nämnda litteratur, och dels på hans egen

licentiatavhandling från tjugotalet, med gluntsvitens datering som huvudsyfte. Malm är även den enda författaren som djuplodat behandlar enskilda gluntar och deras placering i historien. Intressanta, om än ibland långsökta resonemang i kombination med ett mycket målande språk gör denna bok till en sann inspirationskälla.

Ett betydligt senare verk som reder ut en hel del antaganden och påståenden är Sven G. Svensons biografi om Wennerberg från 1986.⁷ Ett stort kapitel behandlar Wennerbergs uppsalaitid och *Gluntarne*. På ett klarsynt sätt nyanserar han tidigare forskares påståenden och presenterar den första trovärdiga gluntkronologien. Tyvärr är texten om de enskilda gluntarna mycket knapphändig i Svensons verk, och därför blir informationen väldigt allmän och övergripande.

Utöver ovan nämnda verk behandlas Wennerbergs *Gluntarne* i flera litteraturhistoriska verk.⁸

2. Gluntarnas handling

3. Historisk Bakgrund

Obehandlat. Jag skall här försöka ge en bild av fyrtiotalets studentliv i Uppsala. Musikalisk och litterär tradition och föregångare till Wennerberg.

3.1 ”Lilla sällskapet” och Malla Silfverstolpes Salonger

Obehandlat. Skall bli en fördjupning i dessa miljöer som enligt mig bidragit till *Gluntarnes* tillkomst och utseende.

3.2 Turkiska musiken och Juvenalerna

Obehandlat. Skall behandla juvenalerna och deras föregångare ”Turkarna”, och hur de påverkat Wennerberg.

4. Gluntarnas tillkomst

Avsnittet skall inledas med en smidig övergång från avsnittet om Juvenalerna, som bland annat beskriver hur den musikaliska ensemblen för gluntarna uppkom.

Då Wennerberg skrev sin berömda inledning till 1882 års utgåva av *Gluntarne*, försökte han sig på en datering av gluntarna. Drygt 30 år hade dock passerat och Wennerberg reserverade sig på följande sätt: ”Såvitt ett ännu befintligt, gammalt manuskript ej vilseleder,

var den kronologiska ordningen...”.⁹ Den kronologi och datering Wennerberg gör, är dock i många detaljer felaktig enligt de forskare som granskat den. Mycket möda har därför lagts ned för att på olika sätt korrigera den. ”Dessa försök har knappast varit framgångsrika”, skriver Svenson samtidigt som han påpekar att ett relativt stort antal, successivt tillkomna manuskript finns bevarade. Han menar därför att en relativt säker datering numera kan göras på rent textmässiga grunder.¹⁰

Detta avsnitt om gluntarnas tillkomst är en dels en jämförelse mellan Wennerbergs och tidigare forskares dateringar, och dels en argumentation för mina egna. I bilaga 1 finns en jämförelse i tabellformat, vilken jag hoppas skall underlätta läsningen. För att begränsa diskussionen något har jag ignorerat de minsta differenserna till förmån för de större och mer iögonfallande. Om en glunt är placerad som nummer sju eller åtta i den kronologiska ordningen är i de flesta fall mindre intressant än en glunt som av olika författare förlagts till olika år eller bostadsorter. Källmaterialet är dessutom så bristfälligt att en exakt kronologi i nuläget är omöjlig. Vad jag framförallt tillför tidigare studier är en sångindelning på biografiska grunder. Jag utgår från några viktiga händelser i Wennerbergs liv under skapelseprocessen av *Gluntarne*; Uppsalatiden, flytten till Lidköping, beslut om publicering och slutligen flytten till Skara. Somliga kan hävda att jag i kategoriseringen saknar kärleken till Hedda Cronstedt, som sedermera blev Wennerberg maka. Jag vill dock hävda att denna genomsyrar hela verket och därför inte behöver en egen kategori.

4.1 Uppsalagluntarna

Juvenalkörens sammanbrott var ett faktum och då tenoren ”Pylen” Stenberg lämnade Uppsala fanns blott basen Beronius, barytonen Wennerberg och pianisten Eugene von Stedingk kvar. (Detta kommer att behandlas mycket omfattande i C-uppsatsen under rubriken 2.2). Att det fortsatta komponerandet blev för baryton, bas och piano är med andra ord ingen slump. Redan vid tenoren Daniel Hwassers, (skall även detta presenteras i C-uppsatsen under 2.2), avresa 1846 hade dock en duett komponerats. Denna ”urglunt” kallades ”Sextettens upplösning” och handlar om juvenalkörens sorgliga upplösning. Efter Pylens examen skrevs ännu en urglunt som även till innehållet liknade de övriga gluntarna. ”Presentationen för Miltopé” är numrerad med siffran tre och anses vara en, av Wennerberg, bortgallrad glunt.¹¹ Att det är en urglunt försöker Malm bevisa genom ett tidigt textmanuskript i vilket slutraden ändrats från ”Mina kamrater – och herr Miltopé” till ”Glunten Uplandus – och Juvenalerna en Corps”.¹² Miltopé var Beronius smeknamn i juvenalkretsen innan han fick namnet Glunten. Jag tror dock inte att denna sång ursprungligen skrevs som en glunt, utan att Wennerberg blott

funderade på att ha den med i *Gluntarne* då tanken på en sångcykel uppstått. Att titeln ”Presentationen för Miltopé” aldrig ändrades är ett tecken på detta.

Ensemblen var dock fastlagd och betydligt större lycka hade Wennerberg med omarrangeringen av det gamla musikaliska misslyckandet, ”Bror, jag är ledsen vid livet, just jag”. I duettform, med nya titeln ”Huru Gluntens svårmod, på Äpplet, skingras av Magisterns vårfantasier”, gjorde den sig betydligt bättre, och kan därför kallas den första ”äkta” glunten. Sången låg i sitt färdiga skick någon gång under hösten 1847. Under denna höst tillkom ytterligare tre gluntar: ”Glunten blir Juvenal”, ”Mötet i Domtrappan”, och ”Huruledes månen intresserar sig för Glunten och Magistern”. Dessa första fyra har alla karaktären av interna juvenalsånger. Det är även några av de få gluntar som de tidigare forskarna har lyckats samsas om och i fortsättningen går åsikterna vida isär.

1948 fortsatte glundiktningen med ökad intensitet. Wennerberg själv hävdar att 13 sånger komponerades detta år. B. Almqvist får det till 11, Jeanson till 10 och Svenson till blott 8 gluntar. Under året bestämmer sig Wennerberg för att söka ett lektorat i Skara, och sorgen i det faktum att avskedet från Uppsala närmade sig, öppnade en ny dimension åt författarskapet. I sin inledning från 1882 beskriver Wennerberg en utveckling i komponerandet från ren underhållning vid juvenalsammankomster, till en ambition att ”skildra det upsaliensiska studentlivet i all dess härlighet”. Det var ett oroligt år och avskedets vemod färgade av sig på komponerandet. Nykompositionerna ändrade karaktär något och förutom sånger med juvenalkaraktär; ”Harpospelet på ”Schylla”, ”Nattmarschen i Sanct Eriks gränd”, ”Vid brasan på Magisterns kammare, efter en stor middagsbjudning”, och ”Dagen derpå”, tillkom även ett par lyriska stycken; ”En Månskensnatt på Slottsbacken” och ”Magisterns flamma”. ”Månskensnatten” är en lyrisk hyllning till Uppsala, i vilken stadens alla vackra punkter räknas upp. ”Magisterns flamma” innehåller en betydligt dunklare ton än de tidigare gluntarna och bland andra B. Almqvist kopplar denna glunt till undomsförälskelsen Ava Wrangels död detta år.¹³ Sången står också i kontrast till ”Gluntens flamma” som även den skrevs under detta år. Denna har ett komiskt slut och klingar i betydligt större harmoni med detta års övriga gluntar. De olika författarna är ej överens om den inbördes ordningen mellan de uppräknade gluntarna. Detta kan tyckas förvånande och min enda förklaring är att de olika författarna gärna velat sätta en personlig prägel på kronologien.

Att de sju ovan nämnda gluntarna är komponerade under 1848 är författarna överens om, men sedan går åsikterna isär. Alla utom Svenson placerar även ”Uppsala är bäst”, ”På Flustret en söndagseftermiddag” och ”Gluntens vigilans”, till detta års produktion. Med hjälp

av en gammal kladdbok, V 105 a, som anses vara från skaratiden, daterar Svenson ”Uppsala är bäst” till våren 1849. Exakt när denna kladdbok börjat användas är dock oklart. ”På Flustret” och ”Vigilansen” placeras även de av Svenson i 1849. Motivering saknas dock i framställningen och jag har själv inte funnit någon anledning till att instämma. Genremässigt passar ”På Flustret” perfekt in i 1848 års juvenaliska produktion och jag behöver ordentliga bevis innan jag flyttar den därifrån. ”Gluntens vigilans” är betydligt knepigare. Två textändringar från gamla manuskript, från ”hökar liljefors” till ”hökar liljegren” och från ”Fröknarna Lingen” till ”din moster”, kan dock tyda på att den skrevs innan tanken på publikation fått fotfäste. Jag behåller även denna glunt i 1948 tills vidare.

Svenson vill till skillnad från de övriga gärna ha in ”Magisterns monolog efter Gluntens afresa från Alsike” i 1848 års tidiga produktion. Sången finns med i det så kallade Odensviholmsmanuskriptet och bör därför mycket riktigt vara från 1848.¹⁴ Ämnet och den melankoliska stämningen passar dock inte alls in i den tidiga produktionen från detta år, utan mitt förslag är att den skrevs under slutet av året, i samband med Wennerbergs avresa från Uppsala. Något som talar för detta är att sången ursprungligen hette ”Gluntens sorg över vänskapens förgänglighet”. Monologen om ensamhet sjöngs alltså från början av Beronius medan Wennerberg stämde in i en duett de sista stroferna av varje vers. Att denna glunt fått byta namn beror naturligtvis på det, vid tanken på publicering, tillkomna kravet att sångerna skulle passa in i ramberättelsen. Att de övriga författarna och framför allt Wennerberg själv daterat sången så sent kan bero på att de åsyftar den slutgiltiga versionen.

4.2 Flytt till Lidköping

Redan i oktober 1948 hade Wennerberg utnämnts till lektor i Skara, men beslutet överklagades och det dröjde mer än ett halvår innan Kungen slutgiltigt avgjorde ärendet. Denna tid av nervös väntan tillbringade Wennerberg i föräldrahemmet i Lidköping. Uppbrottet från studentvärlden hade tagit hårt på honom och han skriver under denna tid mängder av brev till vännerna i Uppsala. Kort innan avresan hade gluntarna för första gången uppförts utanför juvenalkretsen, nämligen hos överstinnan Malla Silfverstolpe. Från Silfverstolpes dagbok vet vi att det var åtta gluntar som sjöngs och att de blev enormt uppskattade.¹⁵ Wennerberg hyllades som geni vid avresan och avsaknaden av denna korta storhetstid spädde ytterligare på hans melankoli. Sinnesstämningen var därmed idealisk för uppsalanostalg och skapande av gluntar.

Tack vare de många breven är 1849 års tidiga produktion lätt att datera. Den första glunten i vad Wennerberg kallade ”exil”, var ”I anledning af Magisterns och Gluntens första

bekantskap”. Sången är en något vemodig skildring av hur ödet förde de båda vännerna samman. Trots att detta är inledningssången i *Gluntarne*, innehåller den i sista versen ett avsnitt där risken att Magistern och Glunten en gång skall skiljas åt, målas upp. ”Nämn ej ett ord ditåt!”, utbrister visserligen Glunten, men visst ges en föraning om vad som komma skall. ”Magisterns misslyckade serenad” blev nästa sång i raden och precis som Wennerberg själv uttrycker det i ett brev, är detta en ”blandning af hög patos och nedrigt skoj”.¹⁶ Den är musikaliskt svår, men mycket underhållande. Efter denna komponerades ”Impromptu-balen”, som är lite av en ful ankunge i kullen. Wennerbergs storhet är bland annat att han i *Gluntarne*, skapat en egen språklig och musikalisk stil. Denna är dock som bortblåst i denna glunt och B. Almqvist går så långt som att kalla den för en direkt imitation av Bellman.¹⁷ Jeansen pekar på det faktum att det är den kortaste melodien till den längsta texten. Inte mindre än 15 strofer sjungs till samma melodislinga.¹⁸ Detta ger ”Impromptu-balen” en mycket enförmig karaktär och tillhör därför de minst uppskattade gluntarna. Som historiskt dokument är den dock inte helt ointressant.

Under våren komponerades även ”En solnedgång i Eklundshofs-skogen”. Wennerberg var så nöjd med poesin i denna, att han i ett brev till vännen Adrian Thengborg skriver att den kunde ”måhända äfven utan musik senteras”.¹⁹ Tillsammans med dess lyriska musik är det en vacker och idyllisk naturskildring av Uppsala. Det är förvånande att Wennerberg fullständigt har lyckats utelämnat spår av melankoli i denna visa.

Wennerberg var mycket produktiv under denna vår och skrev redan den 30 mars i ett brev till Josephson, att åtta nya gluntar var fabricerade sedan hemkomsten till Lidköping.²⁰ Tillsammans med de tio, enligt brevet, ”redan kända” gluntarna blir summan 18 sånger, som skall ha varit färdiga innan början av april. Antalet stämmer väl överens med flera författares dateringar, inklusive min egen, men hur många som skrevs vilket år tycks vara en olöslig ekvation. Hur man än räknar går det ej ihop och en gissning till förklaring är att några av de under 1848 komponerade gluntarna aldrig framfördes offentligt, och därför inte är medräknade i Wennerbergs brev som tillhörande de tio kända gluntarna.

Sommaren 1849 var dock med säkerhet 22 gluntar färdiga,²¹ vilket innebär att fyra kompositioner återstår av denna vårs produktion. Ett manuskript som behandlas under punkten 3.3 ger oss dessa. En av dem är ”En qväll på kyrkogården”, som på många sätt är unik. Det är den i särklass mörkaste glunten och behandlar Magisterns tvivel på vänskapen. I sången förklarar Magistern för Glunten att ”Långt förrän gräs på graven gror, vännerna glömt oss, hedersbror”. Musiken är mycket stämningsfull i sin gravmörka högtidlighet och står enligt Jeansen karaktärsmissigt i en klass för sig.²² Juvenalerna hemma i Uppsala uppskattade

däremot inte alls denna glunt, utan beslöt att aldrig mer sjunga den på grund av den förstämning den skapat.²³ Detta var nog inte så underligt med tanke på att de förmodligen tog mycket illa vid sig. Om sången hade någon verklighetsanknytning, var de ju trots allt de vänner som Wennerberg i sådant fall misstrodde.

Melankolin i gluntarna är ett intressant ämne. S. Almquist frågade själv Wennerberg om bakgrunden till molltonerna i gluntarna och fick ett smått föraktligt svar: ”bara Uppsalamelankoli”.²⁴ Riktigt så enkelt är det dock förmodligen inte, även om det ligger mycket i svaret. Wennerbergs konstnärssjäl hade förutom den underhållande sidan, även en djup melankolisk sida, vilken naturligtvis präglade hans kompositioner. Ofta utlöstes depressioner av hans klena hälsa som orsakade feberfrossor, under vilka han kunde vara långvarigt sjuk. En skildring av ”det upsaliensiska studentlivet i all dess härlighet”, är dock en saga även om ”Uppsalamelankoli”, och att molltonerna finns med i *Gluntarne* är enligt mig en stor anledning till att verket blivit så uppskattat genom generationer av studenter.

De tre återstående gluntarna från första halvåret av 1849 är ”Uppsala är bäst”, en snabb och uppsluppen hyllning till Uppsala, ”Hemmarsch från Eklundshof med en bondspelman” och ”Gluntens misstag”. Den sistnämnda glunten är ett alldeles speciellt problem och tas upp i ett senare avsnitt.

Mina föregångare är inte helt överens med mig om denna datering. Genom studier av sent tillkomna manuskript är dock åtminstone Svenson och jag överens, så när som på de tidigare diskuterade ”På Flustret en söndageftermiddag under röt månaden” och ”Gluntens vigilans”, som Svenson placerat i vårens produktion.

4.3 Beslut om publicering

Redan vid årsskiftet 1848-49 etablerade förläggaren Abraham Hirsch kontakt med Wennerberg. Påtryckningar om publiceringar hade utövats på Wennerberg från många håll under en längre tid och i mars 1849 tycks han ha kapitulerat. I ett brev till vännen Jacob Axel Josephson, skriver Wennerberg att han ”numer” inte har något emot att ”så småningom” utge gluntarna i tryck. Detta är enligt mig en mycket viktig händelse i skapelseprocessen av gluntarna. Skillnaden mellan salongsunderhållning för den innersta vänskapskretsen, och ett i tryck utgivet verk är mycket stor och torde ha påverkat diktandet avsevärt. Publiceringstanken verkar dock inte ha påverkat vårens stora produktion nämnvärt, men kanske är dock just den snabba produktionstakten ett av dess resultat. Ett annat kan vara att flera av de åtta sångerna är relativt allmängiltiga studentlivsskildringar. Serenadsjungning i ”Magisterns misslyckade serenad”, bal i ”Impromptu-balen”, mindre gentlemannamässigt kurtiserande av damer i

”Gluntens misstag”, och slutligen fylla och slagsmål med brackor i ”Hemmarsch från Eklundshof med en bondspelman”.

Ett viktigt tidigt manuskript (vokalmusik i handskrift 116:1-5 och 116a) finns bevarat på Uppsala Universitetsbibliotek. Manuskriptet innehåller 22 gluntar och titeln på ytterligare en. De är grupperade i fem ”omgångar” och tycks vara indelade för att skapa en bra blandning och kvalitet i varje omgång. (Se bilaga 2). Manuskriptet anses vara från sommaren 1849. Från den 30 mars är fyra nya gluntar komponerade vilket bör ha tagit några veckor. Det är i vilket fall som helst inte senare än oktober månad, då det första häftet med den slutgiltiga numreringen sändes till tryckning.

Manuskriptet pekar på två viktiga skillnader i Wennerbergs förhållningssättet gentemot gluntarna. Dels är en mängd personnamn ändrade till titlar eller påhittade namnalternativ, och dels visar försöket att skapa en ny sångordning att tanken på verket som helhet uppstått. Viljan att skydda personer som i tidiga manuskript är omnämnda märks även i ett brev till Beronius från den 28 februari. I det ber han vännen att ändra alla personnamn till obekanta, likgiltiga namn vid sjungandet av ”Harpospelet på ’Schylla’”.²⁵ Funderingarna kring hur gluntarna skulle se ut vid publicering ledde till att Wennerberg någon gång under denna sommar fick idén att sångerna skulle ingå i en ramberättelse. Vid ögonblicket för denna idé insåg han förmodligen också att de sista oskrivna sångerna därmed måste användas till att göra ramberättelsen begriplig. För att passa in var även de tidigare komponerade sångerna tvungna att genomgå en viss revidering. I det ovan nämnda manuskriptet heter t.ex. glunt nummer 30 fortfarande ”Gluntens sorg öfver vänskapens förgänglighet” och inte ”Magisterns monolog efter Gluntens avresa från Alsike”. De sista sju gluntarna som skapades var ”Anklagelsen”, ”Efter kameral-examen”, ”Gluntens moster”, ”Slottsklockan”, ”Gluntens reskassa” och ”Afskedet på Flottsund”.

Ramberättelsen innehöll redan en bra början och en mängd glimtar ur studentlivet. Det som behövdes för att fullborda berättelsen var ett slut på ”det tioåriga kalaset”. Redan av titlarna på de sju sista sångerna förstår man att ett slut på sångcykeln var skapat. Mer om dessa under punkten 3.4. Den enda sången av de sista sju som inte passar in i slutet är ”Gluntens moster”. Varför skrevs denna sång nu och i vilket syfte? Mostern eller fröken Hopenrath förekommer i den slutgiltiga utgåvan i fem gluntar, men enligt Svenson skulle ”Gluntens moster” vara den näst sista glunten, komponerad först 1850. Min tanke är att den fick bli den sista kugghjulet som fick alla hjulen i ramberättelsen att snurra. I ”Gluntens vigilans” dyker mostern upp för första gången. Vid närmare studier av manuskriptet från sommaren 1949, lyder dock texten ”Till fröknarna Lingen”, istället för ”Jo! just till din

moster". Mostern är med andra ord i detta fall en sent tillkommen ändring. "Efter Kameralexamen" och "Gluntens reskassa" är båda från samma tid som "Gluntens moster" och att mostern förekommer även i dessa sånger är därför inte lika överraskande. Då återstår bara "Gluntens misstag", som på många sätt är ett mysterium inom gluntforskningen. Bortglömd i Wennerbergs egen kronologi har dess tillkomsttid varit ett livligt debattämne bland gluntentusiaster. En längre diskussion om detta finns under rubriken 3.5.

Enligt mitt resonemang under punkten 3.5, komponerades "Gluntens misstag" före hösten 1849, vilket därmed gör den till mosterns inträde i glunthistorien. Sången handlar om hur Glunten och Magisterns högljutt jagar vad de tror är en ung kvinna. Då de till slut får kvinnan att stanna under en gatlykta märker de till sin förskräckelse att det är Gluntens moster. Förfärad av sitt misstag skyller de på punsch och mat som fått dem "att göra så". Detta kan tyckas vara ett underligt inträde för en ny rollfigur i sångcykeln och länge tvivlade jag på att denna glunt skulle vara komponerad före "Gluntens moster". Det är dock inte osannolikt att Wennerberg redan sommaren 1849, då sången förmodligen komponerades, hade kommit på idén att ha med Gluntens moster i ramberättelsen. En annan möjlighet är att det var denna till synes bagatellartade episod i gluntarna, som kom att väcka mosteridén hos Wennerberg. I vilket fall som helst så fick fröknarna Lingen ge vika till förmån för mostern, fröken Hoppenrath, och av de sex sista gluntarna förekom hon i tre. Därmed är mostern, efter Magistern och Glunten, den mest omnämnda gestalten i *Gluntarne*.

4.4 Flytt till Skara

I september 1849 lämnade Wennerberg föräldrahemmet i Lidköping för att tillträda lektoratet i Skara. Han flyttade in som inackorderad hos mamsell Betty Ekström, en moster till hans vän Adrian Thengborg. Denna mamsell var enligt utsago en mycket speciell, för att inte säga svår, kvinna och tros ha fått låna många drag till Gluntens moster, fröken Hoppenrath.²⁶ Det blev en kontrasternas höst och vinter för Wennerberg. Ungkarlsliv i landortsstaden Skara, i sällskap med Thengborgs oroliga mor och grälsjuka moster, var inte direkt vad han hade drömt om. Vantrivseln var total under dessa första år i exil, och beklagande brev till vännerna i Uppsala producerades i allt högre takt. I december kom dock det första häftet gluntar ut i tryck och gjorde omedelbart succé. Samtidigt som han i Uppsala och Stockholm hyllades som geni, hade han alltså slagit sig ner som lektor på landsorten. Ryktbarheten växte i rasande fart och i början av 1850 reste Wennerberg till Stockholm för att ta emot folkets hyllningar. Redan vid anhalten i Örebro började hyllningarna med våldsamt festande till Wennerbergs ära, med middagar och baler som avlöste varandra. Resan fortsatte sedan mot Stockholm och Uppsala,

där festligheterna bara trappades upp. Höjdpunkten blev en enorm fest på Börssalen i Stockholm, på vilken bland många andra, 15 juvenaler, folk från operan, och en mängd spetsar av huvudstadens ämbetsmän fanns närvarande. Wennerberg och Beronius tvingades till kaffet och likören sjunga igenom samtliga, då 24, färdiga gluntar. En redogörelse för festen fick stockholmarna dagen efter av Lars Johan Hierta på Aftonbladet.²⁷ Vännen John Arsenius, som var med på resan, har mycket målande skildrat den i både ord och bild.²⁸ Wennerberg insöp naturligtvis så mycket av hyllningarna som han kunde. Han tröttnade dock mycket plötsligt och återvände till Skara för att fortsätta sitt arbete som lektor. I slutet av 1850 nådde Wennerberg sin ryktbarhets höjdpunkt, då han dels valds in i Musikaliska akademien och dels fick ta emot det kungliga priset vid Svenska akademiens högtidsdag.²⁹

Ett antal gluntar återstod dock att komponera i sångcykeln och Wennerberg tog sig an avslutningen på det tioåriga kalaset. ”Gluntens sorg öfver vänskapens förgänglighet” fick genomgå några förändringar och vips hade kalaset ett perfekt slut i ”Magisterns monolog efter Gluntens afresa till Alsike”. Det behövdes dock en lämplig förklaring till det plötsliga avskedet och här kommer ”Anklagelsen” in. Glunten påpekar i denna sång med stor bitterhet att det är Magistern som är anledningen till hans försenade examen. Magistern tar mycket illa vid sig och svär att ”ej le, förr’n han dig får gratulera till kameran”. Med de båda vännernas tankeenergi fokuserad på Gluntens examen går det fort, och innan någon vet ordet av är det dags att gratulera Glunten till kameran i ”Efter kameran-examen”. Firandet leder till ”Examenssexa på Eklundshof”, som innehåller den mycket bekanta slingan ”Här är gudagott att vara”. Gluntens ekonomi, och framförallt hans skulder till stadens krögare, är ämnet i ”Gluntens reskassa”, och i ”Slottsklockan” hörs Gluntens sorg över att behöva lämna Uppsala bakom sig. Slutligen skiljs vännerna åt i ”Afskedet på Flottsund”. Att datera de åtta skaragluntarna är mycket svårt. Mellan manuskriptet från sommaren 1849 och resan till Stockholm i februari året efter komponerades bara två gluntar varav den ena är ”Glunten på föreläsning”. De sista sex gluntarna komponerades alltså mellan februari 1850 och april 1851 då det sista häftet gick till tryckning. Av bevarade kladdböcker vet vi dock att Wennerberg under denna tid tog betydligt längre tid på sig i sitt komponerande och Malm menar att bland annat ”Afskedet på Flottsund”, fått mogna i flera repriser.³⁰ Det är därför rimligt att tro att Wennerberg satt och arbetade med flera gluntar samtidigt, och att de färdigställdes och renskrevs då det var dags för tryckning 1851. Kronologien på de sista gluntarna skiljer sig mycket författarna emellan, och manuskripten på dessa gluntar ger inga ledtrådar om den inbördes ordningen. Wennerberg, Almqvist och Jeansen håller ”Examenssexa på Eklundshof” som den allra sista kompositionen, medan Svenson och jag själv placerar ”Slottsklockan” på

denna platsen. Anledningen är ett brev till Beronius daterat till den 9 april, i vilket Wennerberg uttrycker sin önskan att med vännen provsjunga den nyss renskrivna ”Slottsklockan”. Det är emellertid underligt att Wennerberg inte nämner att det är den allra sista glunten, om nu så var fallet. Gåtan förblir olöst.

4.5 Mysteriet kring ”Gluntens misstag”

”Glunten som Wennerberg glömde”, heter ett av kapitlen i Malms bidrag till gluntforskningen.³¹ Den glunt som åsyftas är ”Gluntens misstag”, som av B. Almqvist kallas ”den lättsinnigaste av gluntar.” Huruvida Wennerberg verkligen glömt denna glunt, eller om han medvetet utelämnat den på grund av svårigheter att datera får förbli osagt, men faktum kvarstår, att denna glunt är utelämnad ur inledning till 1882 års utgåva av *Gluntarne*. Många av tidigare nämnda författare har i efterhand försökt datera denna ”mysterieglunt” med hjälp av biografiskt material och jämförelser med andra gluntar.

Dessa försök har lett fram till en mängd olika dateringar med drygt ett och ett halvt år mellan det tidigaste och det senaste förslaget. B. Almqvist skriver kort och gott att ”Till denna tid kan man troligen också förlägga Gluntens misstag”³². Tiden som avses är hösten 1848, vilket var Wennerbergs sista termin i Uppsala

Jeanson däremot förlägger ”Gluntens misstag” till våren 1849.³³ Detta i klump med ”Glunten på föreläsning”, ”Gluntens moster” och ”Magisterns monolog efter Gluntens avresa från Alsike”. Anledningen är dels ämnesvalet som stämmer överens med de övriga från denna tid, och dels det brev till Josephson i vilket Wennerberg meddelar att åtta nya gluntar är tillkomna i Lidköping. (Efter de tio första komponerade i Uppsala).

Einar Malm som behandlar just detta ämne i ett längre avsnitt,³⁴ inleder med en hänvisning till en annons i *Correspondenten*, Tidning för politik och litteratur, från den 30 september 1848. Annonsen gällde en konsert arrangerad av Flustrets dåvarande ägare, konditor Norberg. Annonsen nämner inte bara Norberg utan även formuleringen ”concert a la Musard” och ett löfte att ”I skymningen blifwer Trädgården rikt eklärerad...”. Vid en titt på andra versen ser man snabbt likheterna:

Glunten

En slags konsert var arrangerad
A la Musard en söndagskväll.

Magistern

Parken kring Flustret var rikt eklärerad,
Gjorde var piga till mamsell.

Malm antar efter detta att Wennerberg har satt denna annons på rim och meter, och leder oss sedan till artikel i samma nummer av Correspondenten. Denna handlade om herr Chiewitz och hans ryktbara bro, som äntligen tycks ha blivit klar för belastningprov. En titt på tredje versen gör att vi hajar till igen:

Magistern

Talte om *Norbergs* vinst in brutto
Och om herr *Chiewitz och hans bro*.

Malms slutsats blir att ”Gluntens misstag” komponerades tiden kort efter denna konsert. Som en god forskare beredd på opposition försöker han sedan att kritiskt granska denna slutsats. Inledningsraden i sången lyder: ”Minns du i fjol just denna dagen?” Detta ”i fjol” menar Malm, kan tyda på att sången är komponerad ett år efter evenemanget. Wennerberg skrev dessutom just denna höst 1849 från Skara till sina vänner juvenalerna och bad om uppslag till fler Gluntar. Kanske skickade de ett gammalt nummer av Correspondenten. Efter ytterligare resonemang och en titt på det faktum att en liknande konsert anordnades 1847, stannar dock Malm vid att ”Gluntens misstag komponerades hösten 1848.

Med hjälp av manuskriptet från 1849, i vilket ”Gluntens misstag” har nummer 22, placerar Svenson denna glunt till våren/försommaren 1849.³⁵ Detta görs dock utan motivering, och som tidigare nämnts är gluntarna i detta manuskript inte placerade i tillkomstordning.

Vad vi vet är att Gluntens moster dyker upp för första gången i denna glunt, och att de övriga ”mostergluntarna” är från 1850. Beroende på anledningen till mosterns förekomst i ”Gluntens misstag”, kan tiden mellan denna och de övriga mostergluntarna diskuteras. Ett annat faktum är att sången sändes till tryckning med det tionde och näst sista häftet. Alla de övriga gluntarna i detta häfte är från hösten 1849 och senare.

Några riktiga bevis finns alltså inte tillhands, men jag skall precis som de övriga författarna göra en kvalificerad gissning. Jag förlägger därför med hjälp av ovanstående resonemang ”Gluntens misstag” till försommaren 1849.

4.6 Tidiga ändringar

Obehandlat. Skall behandla ändringar dels från tidiga manuskript, och dels mellan tidiga utgåvor.

5. Romantik kontra realism och verklighet

Obehandlat. Överskriften säger allt. Förmodligen ett mycket roligt kapitel.

5.1 1840-talets studentliv

Diskussion om realism kontra romantik i *Gluntarnes* skildring av studentlivet.

5.2 Magistern och Glunten

Obehandlat. Skall studera karaktärernas anknytning till verkliga personer.

5.3 Övriga karaktärer

Obehandlat. Fröken Hoppenrath med flera.

6. Avslutande ord och sammanfattning

Den stora glädje som Gluntarne genom åren givit sångare, musiker och åhörare, påverkas naturligtvis inte av den här sortens forskning. Jag inbillar mig dock att det bland de många entusiasterna finns ett sug efter gluntkunskap, och jag hoppas att denna uppsats kan vara ett bidrag för dem. Det är för mig som entusiast fantastiskt roligt att få fördjupa mig inte bara i gluntarna, utan även i den tid då de till kom. Min förhoppning är att jag lyckats sprida den känslan till läsarna.

Kategoriseringen känns lyckad och trots att gränserna mellan kategorierna ej varit så skarpa tycker jag att min hypotes har bekräftats. Uppsalatiden i dess studentikosa lättja, med inslag av ”uppsalamelankoli”, är en tämligen självklar kategori. Flytten från Uppsala till Lidköping likaså, då den enligt mig mycket starkt påverkar Wennerberg i sitt komponerande. Publiceringstanken är egentligen den som fått verket som helhet att se ut som det gör och var därmed även den högst befogad som kategori. Flytten till Skara innebar däremot inte någon större förändring på Wennerbergs komponerande. Symptomen var dessutom de samma som flytten till Lidköping skapade. Skaraflytten är dock ändå befogad som kategori, då den underlättar placeringen av gluntarna på en tidsaxel. Att slå samman Skara- och Lidköpingsflytten hade förmodligen rört samman gluntarna till obegriplighet.

Dessa ur helheten ryckta avsnitt uppfattas förmodligen som något torftiga och svårlästa. Till C-nivå blir min främsta uppgift att försöka placera in gluntarna i det historiska skeendet, för att på så sätt höja både underhållningsnivån och förståelsen.

Litteraturförteckning

- Almquist, Sigurd (1917), *Wennerberg, Hans tid och hans gärning*. Stockholm.
- Almqvist, Bertil (1926), *Upsalastudenten i Wennerbergssvers och Strindbergsprosa*.
Stockholm.
- Arsenius, Johan Georg (1924), *Minnesanteckningar*. Stockholm.
- Jeanson, Gunnar (1929), *Gunnar Wennerberg som musiker*. Uppsala.
- Lönnroth, Lars. Delblanc, Sven (1988), *Den svenska litteraturen III*. Stockholm.
- Lönnroth, Lars (1978), *Den dubbla scenen*. Stockholm.
- Malm, Einar (1949), *Ack i Arkadien*. Stockholm.
- Olsson, Bernt. Algulin, Ingemar (1995), *Litteraturens historia i Sverige*. Stockholm.
- Schück, Henrik. Warburg, Karl (19??) *Illustrerad svensk litteraturhistoria*. ??????.
- Svenson, Sven G. (1987), *Gunnar Wennerberg*. Stockholm.
- Sylwan, Otto (1914), *Fyrtiotalets student*. Stockholm.
- Wennerberg, Gunnar (1963), *Gluntarne, En samling duetter för bas baryton och bas*.
Stockholm.

		Wennerberg	Almqvist	Jeanson	Svenson	Egnell	
	1	Huru Gs svårmod, på Äpplet, skingras av Ms vårfantasier	Huru Gs svårmod, på Äpplet, skingras av Ms vårfantasier	Huru Gs svårmod, på Äpplet, skingras av Ms vårfantasier	Huru Gs svårmod, på Äpplet, skingras av Ms vårfantasier	Huru Gs svårmod, på Äpplet, skingras av Ms vårfantasier	
	2	Glunten blir Juvenal	Glunten blir Juvenal	Glunten blir Juvenal	Glunten blir juvenal	Glunten blir juvenal	
	3	Mötet i Domtrappan	Mötet i Domtrappan	Mötet i Domtrappan	Huruledes Månen intres-serar sig för G. och M.	Mötet i Domtrappan	
1847	4	Huruledes Månen intres-serar sig för G. och M.	Huruledes Månen intres-serar sig för G. och M.	Huruledes Månen intres-serar sig för G. och M.	Mötet i Domtrappan	Huruledes Månen intres-serar sig för G. och M.	1847
1848	5	Gluntens flamma	Harpospelet på "Schylla"	Gluntens flamma	Ms monolog efter Gs avresa till Alsike	Harpospelet på "Schylla"	1848
	6	Harpospelet på "Schylla"	Nattmarschen i Sanct Eriks gränd	Harpospelet på "Schylla"	Dagen därpå	Dagen därpå	
	7	Nattmarschen i Sanct Eriks gränd	Gluntens flamma	Nattmarschen i Sanct Eriks gränd	Gluntens flamma	Gluntens flamma	
	8	Magisterns flamma	Magisterns flamma	Magisterns flamma	Magisterns flamma	Magisterns flamma	
	9	I anledning af Ms och Gs första bekantskap	En månskensnatt på Slottsbacken	En månskensnatt på Slottsbacken	En månskensnatt på Slottsbacken	En månskensnatt på Slottsbacken	
	10	En solnedgång i Eklundshofsskogen	Dagen därpå	Dagen därpå	Vid brasan på Ms kammare, efter en stor middagsbjudning	Nattmarschen i Sanct Eriks gränd	
	11	Magisterns misslyckade serenad	Gluntens vigilans	Gluntens vigilans	Harpospelet på "Schylla"	Vid brasan på Ms kammare, efter en stor middagsbjudning	
Bilaga 1	12	En månskensnatt på Slottsbacken	Uppsala är bäst	Uppsala är bäst	Nattmarschen i Sanct Eriks gränd	På Flustret en söndags-eftermiddag under röt månaden	
	13	Dagen därpå	På Flustret en söndags-eftermiddag under röt månaden	På Flustret en söndags-eftermiddag under röt månaden	I anledning af Ms och Gs första bekantskap	Gluntens vigilans	
	14	Gluntens vigilans	Vid brasan på Ms kammare, efter en stor middagsbjudning	Vid brasan på Ms kammare, efter en stor middagsbjudning	Magisterns misslyckade serenad	Ms monolog efter Gs avresa till Alsike	1848

	15	Uppsala är bäst	Gluntens misstag	I anledning af Ms och Gs första bekantskap	Impromptu-balen	I anledning af Ms och Gs första bekantskap	vår 1849
	16	På Flustret en söndags- eftermiddag under rötmånaden	I anledning af Ms och Gs första bekantskap	Magisterns misslyckade serenad	En solnedgång i Eklundshofs-skogen	Magisterns misslyckade serenad	
1848	17	Vid brasan på Ms kammare, efter en stor middagsbjudning	Magisterns misslyckade serenad	Impromptu-balen	Gluntens vigilans	Impromptu-balen	
vår 1849	18	Glunten på föreläsning	Impromptu-balen	En solnedgång i Eklundshofs-skogen	På Flustret en söndags eftermiddag under rötmånaden	En solnedgång i Eklundshofs-skogen	
	19	Gluntens Moster	Ms monolog efter Gs avresa till Alsike	Glunten på föreläsning	En qväll på kyrkogården	En qväll på kyrkogården	
	20	Impromptu-balen	Glunten på föreläsning	Gluntens Moster	Uppsala är bäst	Uppsala är bäst	
	21	Ms monolog efter Gs avresa till Alsike	En solnedgång i Eklundshofs-skogen	Ms monolog efter Gs avresa till Alsike	Hemmarsch från Eklunds- hof med en bondspelman	Hemmarsch från Eklunds- hof med en bondspelman	
vår 1849	22	Slottsklockan	Slottsklockan	Gluntens misstag	Gluntens misstag	Gluntens misstag	vår 1849
Höst 1849	23	Anklagelsen	En qväll på kyrkogården	Slottsklockan	Glunten på föreläsning	Glunten på föreläsning	höst 1849
	24	En qväll på kyrkogården	Anklagelsen	Anklagelsen	Anklagelsen	Anklagelsen	
	25	Afsket på Flottsund	Efter kameral-examen	En qväll på kyrkogården	Examenssexa på Eklundshof	Efter kameral-examen	1850 ¹
Höst 1849	26	Efter kameral-examen	Afsket på Flottsund	Afsket på Flottsund	Efter kameral-examen	Examenssexa på Eklundshof	
1850	27	Gluntens reskassa	Gluntens reskassa	Efter kameral-examen	Gluntens reskassa	Gluntens Moster	
	28	Hemmarsch från Eklunds- hof med en bondspelman	Hemmarsch från Eklunds- hof med en bondspelman	Gluntens reskassa	Afsket på Flottsund	Gluntens reskassa	
	29	Examenssexa på Eklundshof	Gluntens Moster	Hemmarsch från Eklunds- hof med en bondspelman	Gluntens Moster	Afsket på Flottsund	1850
1850	30		Examenssexa på Eklundshof	Examenssexa på Eklundshof	Slottsklockan	Slottsklockan	1851

¹ Svenson drar ingen gräns i årsskiftet 1849-50.

Bilaga 2

Manuskriptet hskr vok. Mus. 116.

Första omgången

- Nr 1. Mötet i Domtrappan. (Nr 20 i den tryckta upplagan.)
Nr 2. Gluntens sorg skingras av Magisterns vårfantasier. (13)
Nr 3. Skål för en sådan vår. (1)
Nr 4. Harpoconcerten på "Schylla". (7)

Andra omgången

- Nr 5. Gluntens Flamma. (18)
Nr 6. Magisterns Flamma. (19)
Nr 7. Magisterns misslyckade Serenad. (12)
Nr 8. En vårqväll i Eklundshofs-skogen. (6)
Nr 9. En Impromptu-Bal. (26)
Nr 10. Nattmarschen. (9)

Tredje omgången

- Nr 11. Dagen derpå. (10)
Nr 12. Gluntens sorg öfver vänskapens förgänglighet. (30)
Nr 13. Glunten recipieras till Juvenal. (2)
Nr 14. En "Vigilance" i nöden. (14)
Nr 15. Framför brasan, en vinterqväll. (16)

Fjerde omgången

- Nr 16. En söndagseftermiddag under röt månaden. (15)
Nr 17. Magisterns och Gluntens melankoli. (19)
Nr 18. En månskensnatt på Slottsbacken. (4)
Nr 19. "Upsala är bäst!" (3)
Nr 20. Ett återtag från Eklundshof. (22)

Femte omgången

- Nr 21. Månen hjälper dem ut från Norbergs. (8)
Nr 22. Gluntens misstag. (21)
Nr 23. Glunten på Föreläsning. (5) (Endast titel)

Ordning i tryckta upplagan

1. I anledning av Magisterns och Gluntens första bekantskap.
2. Glunten blir Juvenal.
3. Upsala är bäst.
4. En månskensnatt på Slottsbacken.
5. Glunten på föreläsning.
6. En solnedgång i Eklundshofs-skogen.
7. Harpospelet på "Schylla".
8. Huruledes månen intresserar sig för Glunten och magistern.
9. Nattmarschen i Sanct Eriks gränd.
10. Dagen derpå.
11. Gluntens moster.
12. Magisterns misslyckade serenad.
13. Huru Gluntens svärmor, på Äpplet, skingras av Magisterns vårfantasier.
14. Gluntens vigilans.
15. På Flustret en söndagseftermiddag under röt månaden.
16. Vid brasan på Magisterns kammare, efter en stor middagsbjudning.
17. Magisterns flamma.
18. Gluntens flamma.
19. En qväll på kyrkogården.
20. Mötet i Domtrappan.
21. Gluntens misstag.
22. Hemmarsch från Eklundshof med en bondspelman.
23. Anklagelsen.
24. Efter kameral-examen.
25. Examenssexa på Eklundshof.
26. Impromptu-balen.
27. Slottsklockan.
28. Gluntens reskassa.
29. Afskedet på Flottsund.
30. Magisterns monolog efter Gluntens afresa från Alsike.

Noter

- ¹ Einar Malm, *Ack i Arkadien* (Stockholm, 1949).
- ² Signe Taube, *Wennerberg, Bref och minnen 1,2,3*, (Stockholm 1913, 1914, 1916).
- ³ Sigurd Almqvist, *Wennerberg, Hans tid och hans gärning* (Stockholm 1917).
- ⁴ Bertil Almqvist, *Upsalastudenten i Wennerbergsvers och Strindbergsprosa* (Stockholm 1926).
- ⁵ Gunnar Jeanson, *Gunnar Wennerberg som musiker* (Uppsala 1929).
- ⁶ Malm 1949.
- ⁷ Sven G. Svenson, *Gunnar Wennerberg* (Stockholm 1987).
- ⁸ Schück, m.fl litteraturböcker
- ⁹ Wennerberg 1963, s. 60.
- ¹⁰ Svenson, s. 108.
- ¹¹ Malm, s. 80ff. Svenson, s. 108.
- ¹² Malm, s. 85.
- ¹³ Almqvist, s. 21.
- ¹⁴ Odensviholmsförväret, okatalogiserat manuskript 439 G:1. Bevarat i Uppsala universitetsbibliotek.
- ¹⁵ Taube 1 1913, s. 196f.
- ¹⁶ Taube 1 1913, s. 206.
- ¹⁷ Almqvist, s. 96.
- ¹⁸ Jeansen, s. 169.
- ¹⁹ Taube 1 1913, s. 214.
- ²⁰ Taube 1 1913, s. 242.
- ²¹ Manuskript: vokalmusik i handskrift 116.1-5 och 116 a. (Se bilaga 2). Bevarat i Uppsala universitetsbibliotek.
- ²² Jeansen, s. 177.
- ²³ Johan Georg Arsenius, *Minnesanteckningar* (Stockholm 1924), s. 165.
- ²⁴ Almqvist, s. 52.
- ²⁵ Taube 1 1913, s. 206.
- ²⁶ Malm, s. 130.
- ²⁷ Aftonbladet 14.2.1850.
- ²⁸ Arsenius, s. 159ff.
- ²⁹ Svenson, s. 118.
- ³⁰ Malm, s. 156.
- ³¹ Malm, s. 5.
- ³² Almqvist, s. 23.
- ³³ Jeanson, s. 152.
- ³⁴ Malm, s. 141ff.
- ³⁵ Svenson, s. 417.